

Infurmaziuns grev valitablas

Per il chantun n'è il virus corona momentan anc nagin grond tema

DAD ANDREAS CADONAU / FMR

■ **L'infecziun virala s'ignivada en la China dominescha atualmain las novitads. Porscha il nov virus da la grupp corona in privel significant u la basa per sensaziun nungijustificada? Qualifitgar la situaziun actuala visavi a las infurmaziuns è tenor il medi chantunal, Martin Mani, grev.** Il medi chantunal, *Martin Mani*, banduna ses post la fin da l'emna e va en pensiun. Durant ses engaschi professional entaifer l'administraziun chantunala è el stà confruntà pliras giadas cun infecziuns annunziadas dad esser privlusas per la populaziun. Enconuschentas èn forsa anc las infecziuns da sars 2002/04 u la grippa d'utschels 2005/06.

Valitar il privel da la nova infecziun grippala s'ignivada en la China è tenor Mani strusch pussaivel en connex cun las infurmaziuns actualas. Per el stattan las cifras annunziadas da la China, cun bel e bain 3000 infecziuns e datiers dad 80 unfrendas en cuntradicziun a las mesiras instradadas dal stadi chinai. Infecziuns effectuadas dad in nov virus da la grupp virala corona. Isolar citads en la grondezza da la citad da Londra saja per personas dal vest strusch imaginabel. Mani è medemamain dependent da las infurmaziuns derasadas da las medias svizras. Da sensaziun na vul il medi chantunal dentant betg discurre, el attribuescha a las infurmaziuns ina buna ed equivalenta qualitat.

Pandemias, vul dir infecziuns che sa derasan sur l'entir globus, n'è nagut nov. Ellas succedan tenor las infurmaziuns dal medi chantunal en ina regularitad da circa 30 onns. Las pussaivladads per ils virus da sa derasar en curt temp sur l'entir globus èn creschidas marcantamain grazia a

Stuain era nus ans disar vi dal maletg da personas che portan protegia-bucca sco en China? FOTO Y. BÜRKL

la mobilitad, principalmain da sgular. La davosa pli gronda e destruinta pandemia è stada la grippa spagnola da l'onn 1918. Ina grippa virala fruntada sin ina populaziun flaiulentada da la guerra mundiala e purtada da la schuldada sin via a chasa per l'entir globus. Sulet en Svizra èn mortas 25 000 personas tras la grippa spagnola. Mani è da l'avis che las pandemias suandantas sajan stadas in bun tant pli flaiivlas, ils virus main virulents.

Annunziar suspects

Ch'in nov virus possia dentant inquietar la populaziun e la medischna è per il medi chantunal plausibel e d'attribuir al tractament medicinal restrenschi. La tschertga dad in med da vaccinar possia cuzzar in onn, en il meglier cas in mez onn. Per ils medis grischuns valan atualmain las directives instradadas da l'Uffizi federal da sanadad. Els ston an-

nunziar cas da suspect al medi chantunal. Mani ha ditg ch'el vegnia a dar vinavant las infurmaziuns a ses superiurs ed a l'uffizi federal en in tal cas. Lez haja incumbensà in labor da l'Universitad da Geneva da definir l'infecziun dal cas suspect. Tut ils spitals grischuns, respectiv emploiadas ed emploiads, enconuschan las mesiras dad isolar in pazient cun ina malsogna nunenconuschna u contaguisa e las premissas da tractar tals pazients senza periclitare sazezs u l'ambient.

Il spital chantunal posseda schizunt chombras spezialas che lubeschan da lavar cun sutpressiun en la stanza. Mani ha pledentà la lescha federala d'epidemia, revedida l'onn 2011/12 tenor novas enconuschientschas, uschia che las autoritads ed ils uffizis da sanadad sajan senz'alter abels d'agir. Infurmaziuns co evitar infecziuns èn plazzadas sin la pagina da l'Uffizi federal da sanadad.

Da l'animal a l'uman

Che la virologia fatschenta tant la medischna umana sco la medischna veterinaria ha il medi chantunal confermà. Mani ha menziunà il suspect che l'infecziun actuala dal virus da corona saja succedida tras in'infecziun dad ina serp vers in carstgaun. Quai succedea per regla là nua ch'il carstgaun e l'animal vivian en stretga convivenza.

Per ch'il virus possia surmuntar la barriera umana e possibilitar l'infecziun da carstgaun tar carstgaun sajan necessarias mutaziuns. Talas mutaziuns da virus succedian a moda casuala, ha il medi chantunal explitgà. Ellas èn in normal effect da la natira ed in virus emprova da chattar novas constellaziuns per sa derasar. Atualmain è quai capità cun la nova versiun dad in virus da la grupp corona. Per disfortuna dals umans pertutgads.